

Østsjællands Museum
Årsberetning 2009

Forord

Der blev ikke hvilet på laurbærrene i 2009, hvor 71.000 gæster besøgte Østsjællands Museum, og ikke mindre end 50.000 af disse kom på tur med egen guide. Alligevel blev der tid til rigtig mange gode øjeblikke, og museets 17 fastansatte, 48 øvrige ansatte og 59 registrerede frivillige kunne gang på gang glæde os over museets fantastiske steder og de mange gæster. At vi har ramt noget vigtigt med de nye udstillinger Koldkrigsmuseum Stevnsfort og Geomuseum Faxe viser de mange positive tilkendegivelser vi modtager særligt fra de mange gæster men også fra samarbejdspartnere og museumskolleger.

Et af de store øjeblikke var naturligvis, da vi blev tildelt Bikubensfondens Museumsjurys Specialpris. Og indrømmet, da følte vi os ret specielle. Begrundelsen for prisen kan læses i denne årsberetning.

Året 2009 har mest været præget af at få det nye og meget større Østsjællands Museum med de mange afdelinger til at fungere, så alle gæster fik en kvalitetsoplevelse. Dette indebærer mange ting: at alle bygninger og udearealer skulle fremtræde velplejede, at det militære materiel skulle fremstå nyvartet, at guiderne var engagerede og vidende, at telefonen blev taget og regningerne betalt. Mange små og store opgaver voksede i 2009, og mange nye funktioner fandt ind i faste rammer.

2009 var et rigtig godt år for Østsjællands Museum.

Det frivillige arbejde på Koldkrigsmuseum Stevnsfort fortsatte med ufortrøden kraft i 2009. Skeptikere kunne have frygtet, at entusiasmen ville dale, når det blev hverdag, men det er langt fra tilfældet. De mange aktive frivillige har investeret hvad der svarer til to årsværk med vedligeholdelsesopgaver. Ud over den helt uundværlige arbejdskraft rummer de mange frivillige også en stor førstehåndsviden om stedet og tilfører området liv og autencitet. Den store frivillige indsats er fortsat en væsentlig del af museets succes.

De to tilskudskommuner Stevns og Faxe har også i 2009 været blandt museets primære samarbejdspartnere. Tilknytningen til lokalområdet er helt afgørende, og heldigvis kan vi konstatere, at samarbejdet med kommunerne kan karakteriseres som noget nær forbilledligt. Det konkrete samarbejde er udvidet da Faxe Kommune har indgået en aftale med museet om at overtage driften af Haslev Museum og har valgt at yde tilskud til en naturvejleder indenfor rammerne af Østsjællands Museum. På Stevns er samarbejdet udvidet med en aftale om, at Østsjællands Museum overtager driften af Stevns Natur Center og tilhørende naturvejleder og samarbejder med Stevns Kommune omkring etablering af permanent udstilling ved Stevns Fyr. 2009 blev også året hvor Kulturarvsstyrelsen udpegede Stevns Klint til tentativlisten til UNESCO Verdensarv. Østsjællands Museum er naturligvis gået ind i dette arbejde sammen med Stevns Kommune, og hermed blev der åbnet for endnu et nyt og spændende kapitel i museets historie. De nye udvidelser ligger inden for museets ansvarsområder og er en styrkelse af museet og museets lokale forankring.

Museets økonomi har ændret sig i 2009, hvor driften af Koldkrigsmuseum Stevnsfort har betydet, at egenindtjeningen er øget markant, men også at udgifterne til driften af Koldkrigsmuseum Stevnsfort er steget tilsvarende. De mange guidede ture og driften af et underjordisk anlæg gør det til en dyr form

for museumsdrift. Museets øvrige økonomi er præget af, at de faste kommunale tilskud ligger under landsgennemsnittet for danske kommuners tilskud til museer. Dette kan mærkes i museets hverdag, hvor det kniber med økonomi til at bemande basale stillingsfunktioner i drift, administration og formidling. Museet forsøger til stadighed at kompensere for dette forhold ved at lægge vægt på den aktivitetsbaserede indtjening bla. ved løbende at søge puljer og fonde til forskning og formidling og selv om det lykkes godt, så kan det ikke finansiere løsningen af lovbundne krav inden for bevaring og magsinering.

De seneste års udvikling bekræfter, at Faxe og Stevns kommuner rummer en natur- og kulturarv af usædvanligt format. Det er museets ambition at værne om og formidle denne rige lokale natur- og kulturarv. Dette er en opgave, der er alt for stor til, at den kan løftes af Østsjællands Museum alene. Som man kan læse af denne årsberetning opfyldes ambitionen ikke alene ved museets personale, frivillige og bestyrelse, men i høj grad også ved støtte udefra og via et uundværligt samarbejde med kommuner, stat, andre museer og institutioner.

Alle, der har været engageret i realiseringen af museets ambitioner og virke, takkes varmt. Vi glæder os til et fortsat samarbejde i 2010!

10. februar 2010
Tove Damholt
Museumsdirektør

1.0 Arbejdsgrundlag og formål

Østsjællands Museum er en selvejende institution. Museet er et statsanerkendt naturhistorisk og kulturhistorisk museum efter museumslovens § 15.

1.1 Formål

Museet skal gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling inden for sit ansvarsområde virke for sikringen af Danmarks natur- og kulturarv og belyse:

- forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår indenfor nyere tids kulturhistorie
- naturen, dens udvikling, nutidige miljø og samspillet med mennesket

Museet skal gøre samlingerne tilgængelige for offentligheden og stille dem til rådighed for forskningen samt udbrede kendskabet til resultatet af såvel museets egen forskning som anden forskning baseret på museets samlinger.

1.2 Ansvarsområde

Museet har kulturhistorisk ansvarsområde i Faxe og Stevns kommuner og naturhistorisk ansvarsområde i Faxe, Greve, Køge, Solrød, Stevns og Vordingborg kommuner.

1.3 Tilskud

1.3.1 Ordinære tilskud

Østsjællands Museum modtog i 2009 statstilskud samt overførte tidligere amtstilskud fra Kulturaftale Storstrøm samt kommunale tilskud fra Stevns og Faxe kommuner. De kommunale tilskud fulgte en samdriftsaftale, hvoraf det fremgår, at Stevns Kommune bidrager til driften af Østsjællands Museum med 46 kr. pr. indbygger og at Faxe Kommune bidrager med kr. 27 kr. pr. indbygger (tallene angivet i 2008-værdi).

I efteråret 2009 besluttede Faxe Kommune at overdrage den fremtidige drift af Haslev Museum til Østsjællands Museum fra januar 2010. En allonge til samdriftsaftalen er udarbejdet på grund af overtagelse af Haslev Museum og er underskrevet af Faxe og Stevns kommuner. Af allongen fremgår, at Stevns Kommunes tilskud til Østsjællands Museum i 2010 vil være 49,80 kr. pr indbygger mens Faxe Kommunes tilskud vil være 38,78 kr. pr indbygger. Kulturarvsstyrelsen bemærker til allongen, at museet bør være opmærksom på "at gennemsnittet for de kommunale tilskud til statsanerkendte museer ligger på 50-60 kr. pr. indbygger, og at der er købstadsmuseer, der modtager op mod det dobbelte beløb - foruden gratis bygningsdrift".

1.3.2 Ekstraordinære tilskud

Udover de ordinære tilskud har Østsjællands Museum i 2009 modtaget en lang række ekstraordinære tilskud.

De store anlægsregnskaber for etableringen af Koldkrigsmuseum Stevnsfort og udstillingen i Geomuseum Faxe blev afsluttet i 2009 med udbetaling af de sidste bevillinger og revision af regnskab. Følgende tilsagn om bevillinger er udbetalt til Geomuseum Faxe i 2009: Østsjællands Andelsvaskeris Fond kr. 300.000. Formidlingspulje 1: kr. 667.000. Arbejdsmarkedets Feriefond kr. 2.824.500. Følgende tilsagn

om bevillinger er udbetalt i 2009 til Koldkrigsmuseum Stevnstort: SEAS-NVE kr. 250.000.

Til Naturvejlederen ved Præstø Fjord modtog museet tilskud fra Friluftsrådet såvel som fra Vordingborg og Faxe kommuner.

Kulturarvsstyrelsens har efter ansøgning til hastesum bevilliget kr. 146.200 til projektet "Komparativ analyse af Stevns Klint og andre KT-grænselokalteter". Projektet skal udgøre den nødvendige videnskabelige basis for det videre arbejde for at få Stevns Klint på UNESCOs liste for verdensarv. Til projektet ansættes ph.d. Anne Mehlin Sørensen.

Naturvejlederen ved Præstø Fjord har modtaget kr. 8.500 fra Nordea Danmark Fonden, Stensvedafdelingen til de sidste installationer mm i forbindelse med etablering af natur- og kulturbase i Kalvehave.

Rødvig Erhvervsforening har doneret fire bord- og bænksæt til Koldkrigsmuseum Stevnstort. Sættene blev overrakt d. 1. april 2009.

Friluftsrådets bestyrelse har besluttet at yde et tilskud på kr. 220.000 pr. år til løn til naturvejleder i Faxe Kommune i årene 2010-2012. Til samme projekt har Faxe Kommune bevilliget i alt kr. 269.000 pr. år fordelt mellem forvaltningerne for skole, kultur og natur/miljø.

Stevns Brands Fond har bevilliget kr. 185.000 til etablering af audioguide til oversættelse af de guidede ture på Koldkrigsmuseum Stevnstort.

Stevns Turistbureau har modtaget kr. 122.500 til formidlingsudviklingsprojekt fra København Syd. Projektet er et samarbejde mellem Stevns Turistbureau og Østsjællands Museum og rummer audioguiden til formidling af Koldkrigsmuseum Stevnstort over jorden (i modsætning til projektet ansøgt Stevns Brand Fond).

Kulturarvsstyrelsen har efter ansøgning til rådighedssum bevilliget kr. 363.000 til projektet "Økosystemer hen over Kridt-Tertiær grænsen, Stevns Klint" i samarbejde med Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet.

Østsjællands Museumsforening har ydet støtte til konservering og til trykning og udsendelse af museets nyhedsbreve.

En ansøgning til LAG-midler er udarbejdet i samarbejde med Stevns Kommune omkring kulturhistorisk udstilling i Stevns Fyr. Stevns Kommune er projektejer.

Stevns Kommunes kulturpulje gav økonomisk støtte til markedsføring af særudstillingen Sange til Havheksen på Stevns Museum og til udvikling af udstillingens installation, Havheksens testel.

Bikubenfondens museumsjurys specialpris blev tildelt Østsjællands Museum og overrakt ved et arrangement på Statens Museum for Kunst d. 18. maj 2009. Museumsjuryen motiverer prisen således:

"Østsjællands Museum har i 2008 åbnet to nye museer, hvad intet andet dansk museum hidtil har formået på et enkelt år. Geomuseum Faxe og Koldkrigsmuseum Stevnstort er resultatet af et imponerende arbejde udført af et lille provinsmuseum med en begrænset stab. Museet spænder ydermere med de to museer over såvel naturhistoriske som kulturhistoriske

emner og yder inden for begge kategorier formidling af høj karat, hvorved man med museerne har synliggjort områdets kulturelle identitet og styrket dets attraktionsværdi. Hertil følger sig deltagelse i internationale forskningsprojekter, især inden for geologien."

Med prisen følger ud over æren også et pengebeløb på kr. 100.000.

1.4 Samarbejde

Østsjællands Museum indgår i forsknings- og formidlingssamarbejde omkring geologi med Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet og har indgået aftale om forsknings- og formidlingssamarbejde omkring Den Kolde Krig med SAXO-Instituttet, Københavns Universitet.

Østsjællands Museum samarbejder med Museerne i Vordingborg, som har det arkæologiske ansvar i Vordingborg, Faxe og Stevns kommuner. Naturvejlederen ved Præstø Fjord er fortsat i 2009 en del af samarbejdet mellem de to kommuner. Naturvejlederprojektet "Naturen i historien" administreres af Østsjællands Museum og finansieres af midler fra Vordingborg og Faxe kommuner samt Friluftsrådet. Projektet løber i perioden 2007-2009.

Naturvejlederen ved Præstø Fjord har siden oktober 2008 deltaget i et tværkommunalt samarbejde mellem Faxe, Vordingborg og Næstved kommuner omkring et Friluftsrådsprojekt, der kaldes "Naturrum ved Præstø Fjord". Naturvejlederen ved Præstø Fjord sidder med i projektets arbejdsgruppe, og deltager aktivt i den del af projektet, der vedrører formidling.

Østsjællands Museum og Faxe Kommune har udarbejdet en projektbeskrivelse til et 3-årigt projekt "Naturvejleder Faxe". Projektet bygger på et samarbejde mellem de forvaltninger i Faxe Kommune, der har at gøre med kultur, natur og skole samt Østsjællands Museum og Friluftsrådet. Projektet har fået tilsagn om løntilskud fra Friluftsrådet på kr. 220.000 pr. år i tre år (2010-2012). Indholdet af projektet bygger bl.a. på udvikling af lokale formidlingsløsninger for skoler i Faxe Kommune, et koncept der hedder "Naturambassadører", der uddanner og støtter lokale ildsjæle, samt natur- og kulturhistoriske tilbud til børnefamilier og turister. Formen er fortsat at naturvejlederen er ansat på museet og derfra rykker ud til arrangementer i som noget nyt nu hele Faxe Kommune.

Museets tilskudskommuner sikrer et fortsat samarbejde omkring driften af Østsjællands Museum, ved at museet er samlet under én kulturaftale, idet Stevns Kommune er indgået i kulturaftale Storstrøm med museumsområdet, og Faxe Kommune er indgået i hele kulturaftale Storstrøm. Kulturaftale Storstrøm blev underskrevet d. 25. april 2008.

Haslev Museum blev i 2009 drevet af Østsjællands Museum efter en aftale med Faxe Kommune som følge af, at museumslederen for Haslev Museum gik på pension.

2.0 Indsamlinger, erhvervelser, registrering, undersøgelser, forskning, fagudvalgsarbejde

2.1 Indsamlinger og erhvervelser

På det kulturhistoriske område fokuseres museets indsamling på Kalklandets kulturhistorie og Stevnnsfort. Det tilstræbes, at museets indsamling primært foregår i forbindelse med forskning og undersøgelser, og således kan de allerfleste hjemtagne genstande knyttes direkte til Kalklandet eller Den Kolde Krig/Stevnsfort.

Museet afviser en stor mængde genstande, og henviser ofte til andre museer eller lokalhistoriske arkiver, der kunne have interesse i disse genstande. Således er slæbejollen Hans af Strøby videreformidlet til og hjemtaget af Søfarts- og Fiskerimuseet i Esbjerg, der har det nationale ansvar for emnet.

Genstande, der ikke falder inden for museets primære indsamlingsområder, indsamles i særlige tilfælde, når genstandene kompletterer væsentlige museumssager eller har særlig lokalhistorisk betydning. I 2009 gælder dette et skoletornyster, der har været brugt af elev på Ll. Heddinge Rytterskole, en brandhjelms for næstkommanderende i Faxe Brandvæsen samt et emblem fra en punsel.

Inden for museets tema Stevnnsfort og Den Kolde Krig er modtaget beredskabs-pamfletter fra Beredskabsmuseet i Græsted samt en sømandskasket, der har tilhørt en mariner ved Stevnnsfort. Fra Restaurant Harmonien, Rødvig, er der hjemtaget to krus med marine-logo. Krusene er givet som gave til Harmonien fra marinere på Stevnnsfort.

Indenfor museets tema Kalklandet er hjemtaget en sangskjuler med form som "Rollotårnet" fra Faxe Kalkbrud, bondesten, dvs. ukurante byggesten af kridtsten, udskåret fra Stevnns Klint, samt bogen: Søren Abildgaard 1759 "Beskrivelse af Stevnns Klint".

Østsjællands Museum indsamler fossiler fra kridt og kalk i museets geografiske ansvarsområde. I 2009 var indsamlingen begrænset til løsfund fra Faxe Kalkbrud. Alice Rasmussen har doneret to koprolitter (forstenede ekskrementer) fra henholdsvis haj og fisk fra Faxe Kalkbrud.

2.2 Registrering

Indsamlede kulturhistoriske genstande fotograferes og registreres løbende i Regin.

I disse år arbejdes på digitalisering af museets genstandskort og de fleste er allerede digitaliseret. Takket være en særbevilling fra Kulturarvsstyrelsen er de resterende ca. 3500 genstandskort under digitalisering således, at data importeres i Styrelsens registreringsprogram Regin. Registrering af detaljerede oplysninger om genstandenes placering i magasinet mangler. Museet har udarbejdet en handlingsplan for komplet digital registrering af museets kulturhistoriske samling. Handlingsplanen, der opererer med en endelig deadline for udførelse i 2010 er indsendt til Kulturarvsstyrelsen.

På Koldkrigsmuseum Stevnnsfort fortsættes registreringen af Søværnets uddeponeerede genstande. 28 genstande er registreret og lagt på magasin. Der er nu registreret 1239 genstande i magasin i Undergrunden på Koldkrigsmuseum Stevnnsfort.

2.3 Undersøgelser og forskning

Museets forskning og undersøgelsesaktiviteter koncentrerer sig omkring kalkens natur- og kulturhistorie samt Stevnsfort.

Kulturarvsstyrelsen udpegede tidligere på året Stevns Klint til den officielle danske tentativliste til UNESCO verdensarv. Østsjællands Museum udførte med støtte fra Kulturarvsstyrelsen en komparativ analyse af Stevns Klint og andre lokaliteter hvor man kan studere den berømte grænse mellem Kridttid og Tertiærtid. Undersøgelsen er et stykke videnskabeligt arbejde, med det formål at afdække om Stevns Klint er af enestående universel værdi og derfor vil have en mulighed for at komme på UNESCOs Verdensarvsliste. Analysen blev udført ved Østsjællands Museum af ph.d. Anne Mehlin Sørensen i samarbejde med Københavns Universitet. Den komparative analyse vil indgå som en del af den videre, omfattende ansøgningsproces.

Forskningsprojektet "Dybe banker i Sigerslev" udføres i samarbejde med Geografisk og Geologisk Institut, Københavns Universitet (professor Finn Surlyk og postdoc Morten Bjerager og cand. scient. Kresten Anderskov). Til afrapportering af nye data blev ansat geolog cand. scient. Kresten Anderskov.

Forskningsprojektet "Koralkalk i Faxe Kalkbrud" udføres i samarbejde med professor Finn Surlyk Geologisk Institut, Københavns Universitet, og lektor Jan Audun Rasmussen, Statens Naturhistoriske Museum. Som et led i dette projekt er forskningsprojektet "En faunaundersøgelse af en koralbanke i Faxe Kalkbrud" udført af Ph.d. Bodil W. Lauridsen afsluttet. Takket være støtte fra Carlsberg Fondet til Bodil W. Lauridsen videreføres projektet i tre år på Københavns Universitet.

Koprolitter (forstenet afføring) er blevet undersøgt og deres respektive ophavsdyr er blevet identificeret. Det har vist sig, at der i Faxe Kalkbrud findes koprolitter fra fisk, hajer og krokodiller. Resultaterne af undersøgelsen bliver publiceret i New Mexico Museum of Natural History and Science Bulletin.

En undersøgelse af de tidligste forekomster af brachiopoden *Gryphus* foretages i samarbejde mellem Bodil W. Lauridsen, Ulla Asgård, Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet og professor David Harper, Geologisk Museum, Københavns Universitet baseret på materiale fra Faxe Kalkbrud.

En undersøgelse af om byggesten af bryozokalk, også kaldet limsten, fra middelalderbyggerier på Sjælland stammer fra Faxe Kalkbrud eller Stevns Klint er fortsat. Projektdeltagere er geologerne Tove Damholt og Bodil W. Lauridsen i samarbejde med lektor Jan Audun Rasmussen, Geologisk Museum, Københavns Universitet og som ny projektdeltager arkæolog Dorthe Danner Lund, Museerne i Vordingborg.

Naturvejleder Sara Gelskov har i 2009 arbejdet med en zoologisk undersøgelse af knoglematerialer fra udgravninger i Lejre, Roskilde. Undersøgelsen skal munde ud i en artikel til en samlet publikation om lokaliteten. Varigheden af projektet er 4 måneder hvoraf de tre er afsluttet og den sidste udarbejdes i 2010.

Som et led i samarbejdet mellem Østsjællands Museum og SAXO-Instituttet har BA Margit Bech Larsen udført undersøgelsen "Stevnsfortet – demonstration af dansk forsvarsvilje". Projektet er støttet fra Kulturarvsstyrelsens hastesum. BA Margit Bech Larsen fortsætter undersøgelsen i forbindelse med magisterkonferens ved SAXO-Instituttet. Vejleder professor Paul Villaume.

Etnolog Helle Ålsbøl har påbegyndt undersøgelsessag om anlæggelsen af Stevnfort. Der er foretaget et pilotinterview, og det undersøges hvem og hvor mange af de tidligere anlægsarbejdere, der kan bidrage til materialet. Undersøgelsen skal foruden interviews også bestå af arkivarbejde.

Det lovpligtige arbejde med kirkegårdsregistreringer i Stevns og Faxe kommuner er genoptaget af etnolog Helle Ålsbøl. Museet udpeger i samråd med menighedsråd bevaringsværdige gravminder med henblik på bevaring. Fredningen sker ved provstesyn. Menighedsrådet afholder udgifter ved registreringen. Første besigtigelse er foretaget af Dalby Kirkegård og Magleby Kirkegård.

2.4 Natur- og kulturforvaltning

I henhold til Museumslovens kapitel 8 har etnolog Helle Ålsbøl bidraget til lokalplanlægning i Stevns og Faxe kommuner med deltagelse i møder, samt med forslag og kommentarer til kommuneplanstrategi i de to kommuner.

Bemærkninger blev indgivet til Stevns Kommuneplan 2009. Til Faxe Kommune blev afleveret en redegørelse om kulturmiljøer, som skal indgå i kommende kommuneplan. Redegørelsen skal bakke op om kommunens forestående udpegninger af kulturmiljøer. Museet har foreslået, at kommunen påbegynder arbejdet med en samlet bevarende lokalplan for huse af kalksten.

Etnolog Helle Ålsbøl har kommenteret Lokalplansforslag 120, Stevns Kommune og indgivet indsigelse vedr. lokalplan 109, Stevns Kommune.

Kalkstensejendomme besigtiges i forbindelse med nedrivning eller ombygning. Etnolog Helle Ålsbøl er kommet med udtalelse vedr. nedrivning af kalkstensejendom i Faxe, samt kommet med faglig opbakning i forbindelse med renovering.

I forbindelse med høring vedr. nedrivning af bevaringsværdig kridtstengård i Klippinge har museet sikret mulighed for at fotoregistrere ejendommen.

2.5 Fagudvalgsarbejde

Museumsdirektør Tove Damholt har som medlem af fagrådet i Kulturaftale Storstrøm medvirket til opfyldelse af kulturaftalens hensigter og resultatkrav, rådgivet med en faglig vurdering af projekter til kulturaftalen og udarbejdet ansøgning til opfyldelse af aftalens hensigter og resultatkrav for Kulturarv.

Museumsdirektør Tove Damholt har deltaget i forberedelse og afholdelse af workshop om kulturarv i Kulturaftale Storstrøm med deltagelse af kulturchefer og kulturkonsulenter fra aftalekommunerne samt museumsledere fra aftalens statsanerkendte museer.

3.0 Samlinger, arkiv, bibliotek

3.1 Samlinger

Museet fokuserer på, at samlingerne med tiden tænkes ind i en national indsamlings- og bevaringsstrategi. Således er vi i dialog med andre museer om mulig overdragelse af genstande, der ligger uden for museets indsamlingsstrategi.

Langtidsdeponeringen af museets samling af værker af Niels Larsen Stevns til Vendsyssel Kunstmuseum er et led i denne strategi. Ved langtidsdeponeringen sikres ikke alene professionel opbevaring, men også en bedre tilgængelighed for publikum samt at samlingen gøres aktiv for forskning. Museets uddeponerede samling af Niels Larsen Stevns værker er nu udstillet i ny udstillingsbygning på Vendsyssel Kunstmuseum, Hjørring. Udstillingen åbnede d. 4. juni 2009.

De geologiske samlinger fra Faxe Kalkbrud er lagt på plads i de nye skuffesystemer på Geomuseum Faxe.

Samplingsrevision blev foretaget 19. januar 2010 af Stevns Revision A/S.

Deponeringer vedr. Stevnsfort

Udstillingen på Koldkrigsmuseum Stevnsfort indeholder materiel udlånt fra Forsvaret. I løbet af 2009 er der indgået kontrakt med Flyvevåbnets Historiske Samling om udlånsbetingelser og et tilsvarende arbejde pågår i samarbejde med Søværnets Museumskommission. Formålet er at sikre en klar skelnen mellem museumsgenstande og formidlingsgenstande, med det formål at sikre optimale bevaringsforhold for museumsgenstande, og bedst mulige bevaringsforhold for formidlingsgenstande under hensyntagen til at genstandene skal formidles i det autentiske kulturmiljø.

Omtale af genstande

Kuvøsen i udstillingen på Stevns Museum omtales i bogen "Boderupgaard – gennem tiderne og indtil 2009". Forfatter: Ketty Lykke Jensen.

Indlån

Til den permanente udstilling i Geomuseum Faxe er indlånt fire Danekræ, der er fundet i Faxe Kalkbrud, på langtidskontrakt fra Statens Naturhistoriske Museum.

Til særudstilling i Geomuseum Faxe blev indlånt Danekræ nr. 574 Fossilt søpindsvin, "Missing link" mellem to kendte arter fra Statens Naturhistoriske Museum.

Udlån fra samlingerne

Ti genstande vedrørende Martin A. Hansen blev udlånt til Stevns Biblioteker til udstillingsbrug i forbindelse med markering af 100-året.

Materiale om Niels Larsen Stevns er udlånt til kunsthistoriker Mikael Wivel.

Mannequin samt diverse poser med flint har været udlånt til Langelands Museum i forbindelse med udstilling: Dansk Flintexport.

3.2 Bibliotek

I 2009 er registreret 103 nye titler.

4.0 Konservering og bevaring

4.1 Konservering og bevaring

Østsjælland Museum tegnede i 2009 fem andele af ca. kr. 12.000 i Bevaringscenter Næstved. For disse andele er blandt andet stabiliseret skilderier med motiver af Stevns Klint, et tornyster med skolebøger samt frysekonserveret en ormædt barnekane. Derudover er diverse tekstiler rengjort, så de nu kan flyttes til tekstilmagasiner.

På Stevnstfort har frivillige fra LUFTVET, Søværnsgruppen og Hærgruppen gennem hele 2009 arbejdet med konserverende og bevarende behandling af materiel.

Søværnsgruppen har afsluttet reparation og konserverende behandling af signalmast, xenon projektør og har herudover iværksat arbejdet med 40 mm kanon, renovering af synlige dele i maskinrum i pjece 1, ildlederrum istandsætning af kontrolrum samt gulvmaling i pjece 1, mandskabsrum og grønt magasin. Gangarealer samt lofter ud for teknikrum er afrenset for skimmelsvamp.

Signalmasten på Nedgangsbunkeren blev nedtaget til reparation og vedligehold. En kran fra G. C: Entreprise nedtog masten som led i det frivillige arbejde på Stevnstfort.

I Undergrunden er mandskabsrummet istandsat og en dør med glasrude er isat. Rummet kan nu beses af besøgende på guidede ture uden at døren åbnes til det affugtede rum.

På luftværnsmissilbasen har frivillige fra LUFTVET fortsat arbejdet med bevaring og vedligehold af materiellet opstillet på flyversitet. Et stort hvidt telt er opstillet således, at materiel kan sættes ind om vinteren og renoveringsopgaver kan udføres i tørvejr. De tre sheltre over affyringsramper blev remonteret af LUFTVET. Denne udfordrende opgave blev løst med assistance fra tidligere rigger. De oprindelige sheltre kan nu bruges til sikring af affyringsramper. LUFTVET har løbende udført konserverende arbejde på udstillet materiel samt etableret affugtning i karosser og vogne med særlig fokus på energisparende løsninger.

4.2 Magasiner

Museets hovedmagasin er overfyldt, mangler klimastyring og brandsikring og er desuden i lejet lokale. Mens museet fortsat arbejder for at flytte til større, permanente og magasin teknisk bedre magasinforhold er en magasinoprydning igangsat i hovedmagasin i Korngården i St. Heddinge. Oprydningen består af almindelig oprydning og flytning af ikke-museumsgenstande til ekstra lokale samt udpegning af genstande, der synligt er kassable med henblik på at starte en kassationsproces.

I magasinbygningen ved Sv. Aages hus på Stevnstfort er en større oprydning påbegyndt. Opmagasinerede ting fjernes for at øge værkstedsplads således, at større genstande kan stå i værkstedet om vinteren.

5.0 Formidling

5.1 Besøgstal

Besøgstallet for Østsjælland Museum er øget markant i forhold til tidligere år. Det samlede besøgstal er 70.969 hvoraf de to tredjedele er besøgende på Koldkrigsmuseum Stevnnsfort. Museets har i alt afholdt over 2200 guidede ture og i alt ca.

50.000 gæster har deltaget på disse ture svarende til ca. 70 % af museets besøgende. De mange guidede ture giver alle fordelene ved en direkte og personlig formidling men er også en stor administrativ opgave. Museet modtager mange mundtlige og skriftlige tilkendegivelser af stor tilfredshed med besøg på museets lokaliteter og her fremhæves ofte de engagerede guider.

	2009	2008	2007	2006
Koldkrigsmuseum Stevnnsfort Undergrunden	42.370	32.030	2.248	-
Koldkrigsmuseum Stevnnsfort over jorden	5.169	2584	-	-
Geomuseum Faxe	15.012	10.273	-	-
Fakse Geologiske Museum	-	1688	5.953	6.013
Naturvejlederen ved Præstø Fjord	1.156	2152	2.392	-
Stevns Museum Trælle	5.684 357	5.537	7.086	7.231
Ll. Heddinge Rytterskole	160	238	474	523
Haslev Museum	831	-	-	-
Geologivognen	-	-	561	983
Andre steder	230	229	1.365	1.973
I ALT	70.969	54.721	20.079	16.723

5.2 Åbningstider og priser

	Åbningstider	Entré	Guidet tur/fossiljagt Inkl. entré
Koldkrigsmuseum Stevnsfort	Januar: Lukket Februar og marts: Efter aftale April-oktober: alle dage kl. 10- 17 November: Efter aftale December: Lukket	Voksne: kr. 20 Under 18 år: gratis	Voksne: kr. 110 Studerende, pensionister kr. 90 Grupperabat efter første 10 voksne: 90 kr Børn og unge (6-17): kr. 60
Geomuseum Faxe	Januar-april: fredag-søndag kl. 13-16.30 Maj-juni: tirsdag-søndag kl. 13.16.30 Juli-august: alle dage kl. 11-16.30 September-oktober: tirsdag-søndag kl. 13-16.30 November-december: fredag-søndag kl. 13-16.30	Før åbning af 1. sal: Voksne: kr. 20 Under 18 år: gratis Ved åbning af 1. sal: Voksne: kr. 45 Under 18 år: gratis	Voksne: kr. 70 Studerende, pensionister kr. 55 Grupperabat efter første 10 voksne: 40 kr. Børn og unge (6-17): kr. 35
Stevns Museum	Maj - september: tirsdag - søndag kl. 11 - 17 Juli: alle dage kl. 11 -17 Påske- og efterårsferie: alle dage kl. 11 - 17	Entré: Voksne: 25 kr Under 18 år: gratis	
Haslev Museum	Maj - oktober: tirsdag, onsdag, torsdag og søndag kl. 13 - 16	Voksne: 10 kr. Under 18 år: gratis	

5.3 Udstillinger

Koldkrigsmuseum Stevnsfort, Geomuseum Faxe og Stevns Museum deltager i den nationale brugerundersøgelse udarbejdet af Kulturarvsstyrelsen og analysefirmaet TNS Gallup. Undersøgelsen gennemføres fra januar 2009 og tre år frem.

5.3.1 Udstillinger: Koldkrigsmuseum Stevnsfort

Det samlede besøgstal på 47.539 viser en stadig, og stor interesse for Stevnsfort og vi har igen i år haft et kapacitetsproblem, så vi har måttet melde udsolgt. Antallet af besøgende over jorden har været stigende.

Museet har fortsat mange forudbestilte ture i ferier og weekender, og en stadig strøm af enkelte besøgende.

Museets skoletjeneste er endnu ikke udviklet, men i alt 83 skoleklasser var med på guidet tur, der blev tilpasset niveauet.

Formidlingsmæssigt er der ikke sket nyheder i 2009 grundet langvarig sygdom blandt personalet, så den planlagte etablering af hærudstillingen måtte udsættes. Arbejdet med audioguiden er dog opstartet, så de er klar til sæson 2010. En iPod-touch er valgt for at få en driftssikker løsning med lav vedligeholdelse og en platform med mange muligheder for videreudvikling.

Miljøminister Troels Lund Poulsen besøgte Koldkrigsmuseum Stevnsfort ved et lukket arrangement i forbindelse med overdragelsen af Stevns Fyr. Museumsdirektør Tove Damholt og de frivillige Villy Petersen, LUFTVET samt Hans Verner Poulsen, Søværnsgruppen og formand for Støtteforeningen til Koldkrigsmuseum Stevnsfort forestod omvisningen som også havde deltagelse af museets formand Jens Carl Jørgensen.

I samarbejde med Rødvig Kro blev der etableret en salgsvogn på Koldkrigsmuseum Stevnsfort. Salgsvognen var åben, når der er kundegrundlag og blev suppleret med automater i Velkomstbygningen. Fra vognen sælges bl.a. sandwich, varme og kolde drikke, frugt, is og kage. Fra automaterne sælges bl.a. varme og kolde drikke, slik og muffins.

I 2009 startede sæsonen 1. april hvorefter museet holdt åbent alle dage fra kl. 10-17 frem til og med oktober. Billetter til åbne ture kan nu reserveres via hjemmesiden via e-billet. Systemet er funktionelt og driftssikkert og har lettet den administrative opgave med telefonpasning. E-billet er udvidet til også at rumme gruppeture, som dog fortsat vil kunne bestilles via telefon.

Koldkrigsmuseum Stevnsfort deltog i arrangementet "Liv langs kyst og klint" der koordineres af Kulturelt Samråd i Stevns Kommune, med en aftenrundvisning med forfriskning i Undergrunden.

Koldkrigsmuseum Stevnsfort var inspiration for kunstneren Ana Maria Galmez til et værk udstillet på Masnedøfortets sommerudstilling. Stevnsforts historie blev fortalt i udstillingsavis.

Rollespilsfabrikken afholdt koldkrigsrollespillet "Vaterland" i Koldkrigsmuseum Stevnsfort den 23. maj.

5.3.2 Udstillinger: Geomuseum Faxe

Kulturminister Carina Christensen åbnede d. 8. juni den geologiske udstilling i Geomuseum Faxe. Øvrige talere var borgmester René Tuekær, Faxe Kommune, professor Minik Rosing, Statens Naturhistoriske Museum og museumsdirektør Tove Damholt. Efter åbningen blev afholdt et velbesøgt Åbent Hus for alle. Hermed er Geomuseum Faxe nu komplet.

Den nye udstilling lægger vægt på formidlingen af historien om livet på koralrevet for 63 millioner år siden. Fossilerne har en central rolle og bliver levendegjort på en lang række akvareller udført af Charlotte Clante. På en prominent plads i udstillingen er en model af havkrokodillen *Thoracosaurus* i fuld størrelse og monteret i en meget dramatisk positur. Selve modellen er bygget af modellfirmaet 10Tons, der er specialister at bygge fantastisk livagtige rekonstruktioner af dyr, og hvis modeller pryder flere af de nyere udstillinger rundt omkring i landet. Udstillingen spiller tæt sammen med husets arkitektur og udnytter det store panoramavindue som et centralt udstillingselement, der understøtter, at museets tema netop er kalkbruddet. I en del af udstillingen er der et hjørne med bløde bænke hvor man kan have en gruppe siddende og holde mindre foredrag og oplæg i forbindelse med rundvisninger eller særarrangementer på museet. Til dagligt fungerer hjørnet som læsehjørne, hvor museets gæster kan sidde og nyde udstillingen og læse i forskellige geologiske bøger.

I de små montrer i læsehjørnet har der været udstillet skiftende temaer: "Krabber i massevis", "Store snegle" og "Bare blæksprutter", "Fossil afføring, koprolitter". I perioden fra midten af juli til efterårsferien blev det nye Danekræ, et søpindsvin, der repræsenterer et "missing link" udstillet.

Det samlede besøgstal på Geomuseum Faxe i 2009 var ca. 15.000 gæster og derved ca. 3.000 højere end forventet. Fossiljagterne trækker fortsat mange gæster, men de nye udstillingsrammer tiltrækker nu også gæster som blot vil se udstillingen eller deltage i særarrangementer. Museet har opnået god presse på åbningen af den geologiske udstilling samt udstilling af nyfundet "missing link".

Fossiljagterne er fortsat museets succesfulde basistilbud til gæster. I alt blev der arrangeret 79 offentlige ture. De offentlige ture blev afholdt Store Bededag, fredag efter Kristi Himmelfartsdag, Grundlovsdag kl. 14-16 samt i skolesommerferien fra 1. juli - 15. august og efterårsferien (uge 42) alle hverdage, kl. 11-13 og 14-16.

Ud over de offentlige arrangementer forestod museet 35 private omvisninger i museet og 43 private fossiljagter med start i museet og tur i bruddet. Guide på omvisningerne var Vagn Aage Andersen, Alice Rasmussen, Jesper Milàn, Randi Johansson, Tove Damholt, Helle Ålsbøl og Erik Rønholt.

Museets skoletjeneste havde i alt 58 fossiljagter for skoler. Guide på turene var Vagn Aage Andersen og Randi Johansson.

Museets beliggenhed i Kulturhuset Kanten blev udnyttet til at afholde et tværkulturelt arrangement. I samarbejde med Biografen Kanten blev der afholdt forpremiere på filmen Ice Age 3, mandag den 29. juni. Inden filmen holdt Jesper Milàn et 10 minutters oplæg om istiden i Danmark, og efter filmen havde Sara Gelskov dækket op med istidsknogler på Geomuseum Faxe så folk kunne høre om de virkelige istidsdyr samt få lov at røre ved dem. Arrangementet var en stor succes og biografen meldte udsolgt til arrangementet allerede tre dage før. Da katastrofefilmene 2012 havde premiere d. 13. november holdt Jesper Milàn oplæg om store katastrofer i livets udvikling inden filmen. Igen var arrangementet en stor succes.

Efterårsferiens velbesøgte fossiljagter blev suppleret med indendørs arrangementer med fossilstøbning tre dage ved Vagn Aage Andersen.

5.3.3 Udstillinger: Stevns Museum

På Stevns Museum er flere års nedadgående kurve for besøgstal nu stoppet og museet havde i 2009 147 gæster flere end året før.

Årets særudstilling havde titlen Sange til Havheksen. Temaet var valgt af billedkünstler Knud Odde, som sammen med keramikeren Ulla Thornberg udstillede malerier, grafik og lertøj. Stevns Kommunes kulturpulje har bidraget økonomisk til markedsføring og udvikling af udstillingens installation, Havheksens testel. Udstillingen blev åbnet med åbningstale af museets formand Jens Carl Jørgensen lørdag d. 30. maj kl. 14. Åbningen var velbesøgt.

Stevns Museums råder ikke over egen parkeringsplads men henviser museets gæster til Højeruplunds parkeringsplads. Selskabet Højeruplund har hævet prisen for parkering til 30 kr. Dette er sket pr. 1. april 2009. Selskabet har tilbudt Østsjællands Museum parkeringsbilletter til kr. 25 svarende til Stevns Museums billetpris således, at ordningen med at en billet til museet giver gratis parkering for en bil, fortsætter.

Offentlige arrangementer – Stevns Museum

Dato	Navn	Arrangement	Besøgstal
30.05.09	Helle Ålsbøl	Fernisering, Åbent Hus	92
27.06.09	Helle Ålsbøl Ulla Thornberg	Liv langs Kyst og Klint: Kridtskæringsværksted Pottemagerværksted	48
28.06.09	Helle Ålsbøl Ulla Thornberg	Liv langs Kyst og Klint: Kridtskæringsværksted Pottemagerværksted	45
26.09.09	Ulla Thornberg	Pottemagerværksted.	20
27.09.09	Ulla Thornberg	Pottemagerværksted	54
13.10.09	Helle Ålsbøl	Kalkmaleri	33
14.10.09	Helle Ålsbøl	Kalkmaleri	16
15.10.09	Helle Ålsbøl	Kalkmaleri	30

Lukkede arrangementer – Stevns Museum

Aktivitet og sted	Formidler	Deltagere
4 geologiske ture på Stevns Klint	Vagn Aage Andersen og Helle Ålsbøl	150
7 rundvisninger på Stevns Museum og Højerup gl. kirke	Hanne Findsen og Helle Ålsbøl	234

Offentlige arrangementer – ved Stevns Museum

Dato	Navn	Arrangement	Besøgstal
05.07.09	Trællegruppen	Trællenes Verden	37
06.07.09	Trællegruppen	Trællenes Verden	39
07.07.09	Trællegruppen	Trællenes Verden	41
08.07.09	Trællegruppen	Trællenes Verden	48
09.07.09	Trællegruppen	Trællenes Verden	47
10.07.09	Trællegruppen	Trællenes Verden	32
13.10.09	Trællegruppen	Trællenes Verden	33

14.10.09	Trællegruppen	Trællenes Verden	30
15.10.09	Trællegruppen	Trællenes Verden	50

Trællegruppen afholdt igen i år aktiviteter i Klintehuset ved Stevns Museum søndag-fredag i uge 28 og tre dage i efterårsferien. Nye trælle er kommet til og gruppen er nu på ca. 11 aktive heraf 8 børn, som lægger stor energi i formidlingsprojektet.

5.3.4 Udstillinger: Haslev Museum

Det samlede besøgstal på Haslev Museum i 2009 var 831 besøgende heraf var størstedelen (ca. 80 %) deltagere i arrangementer, særligt Kulturnatten.

De åbne arrangementer, der udgør en meget væsentlig andel af museets gæster, afholdes overvejende af frivillige fra Lokalthistorisk forening i Haslev. Foreningens bestyrelse har i 2009 været aktiv med feriearrangementer som pileflet og knipling for børn, samt den traditionsrige Kulturnat. De frivillige er således en meget vigtig del af museets virke.

Museumsinspektør Helle Ålsbøl er kontaktperson for Haslev Museum og har assisteret ved arrangementerne og forestod de to omvisninger for private grupper.

Dato	Navn	Arrangement	Gæster
29.07.09	Jessie Adamsen	Pileflet	12
30.07.09	Jessie Adamsen	Pileflet	7
25.09.09	Bestyrelsen for Lokalthistorisk forening, Helle Ålsbøl	Åbent Hus. Kulturnat.	475
12.10.09	Jette Bernhøft	Knipling for børn	15
13.10.09	Jette Bernhøft	Knipling for børn	12
16.10.09	Erik Rønholt	Origami.	28

Antallet af besøgende i den normale åbningstid er lavt. I alt 186 gæster besøgte museet i almindelig åbningstid, heraf var 109 betalende voksne.

	Alm. åbningstid	Omvisninger	Arrangementer	Kulturnat
Børn	18	0	51	?
Voksne	168	75	44	?
I alt	186	75	95	475

5.4 Øvrige formidlingstilbud

5.4.1 LI. Heddinge Rytterskole

Kun tre skoler besøgte i 2009 LI. Heddinge Rytterskole. Dette er langt færre end tidligere år og skyldes formodentlig, at tilbuddet ikke længere kan bookes via det tidligere Amtscenter for Undervisning. De i alt tre skoler og tre private grupper bragte sammen med de tre offentlige arrangementer det samlede besøgstal op på 160 personer, hvilket er det laveste i mange år.

Offentlige arrangementer LI. Heddinge Rytterskole

Dato	Navn	Arrangement	Besøgstal
02.07.09	Hanne Findsen og Lizzie Wolsing	En Skoledag som i 1892	3
29.07.09	Hanne Findsen og Lizzie Wolsing	En Skoledag som i 1892	14
15.10.09	Hanne Findsen og Lizzie Wolsing	En Skoledag som i 1892	10

5.4.2 Naturvejlederen ved Præstø Fjord

For naturvejlederen har 2009 budt på arbejde med det nye tværkommunale projekt Naturrum ved Præstø Fjord og på færdiggørelsen af Natur- og kulturbasen i Kalvehave. Tursæsonen har indeholdt en del ture for eller i samarbejde med projektets to kommuner, Faxe og Vordingborg.

Naturvejleder Sara Gelskov har haft en forskningsorlov på tre måneder, til en undersøgelse af et knoglemateriale fra Jernalderen, udgravet af Roskilde Museum ved Gammel Lejre. Naturvejleder Stig Nøhr var vikar i orlovsperioden.

2009 var sidste år for Naturvejlederen ved Præstø Fjord, der de sidste tre år har arbejdet med temaet "Naturen i historien".

Deltagerantal ved arrangementer efter type

	Åbne arrangementer	Skoler	Private grupper	Kurser for voksne	I alt
Børn	465	194	0	0	659
Voksne	334	27	16	120	497
I alt	799	221	16	120	1156

Antal arrangementer efter type

	Åbne arrangementer	Skoler	Private grupper	Kurser for voksne	I alt
Antal	27	9	1	8	45

Åbne arrangementer og ture

Dato	Aktivitet og sted	Formidler	Deltagere
06.06.09	Blå Flag Præstø Havn	Stig Nøhr	0
13.06.09	Blå Flag Ren Strand Faxe Ladeplads.	Stig Nøhr	100
14.06.09	Grøn Dag Haslev Kirke	Stig Nøhr	20
21.06.09	Vandrefestival Hesede Skov	Stig Nøhr	40
25.06.09	Blå Flag Aftentur Feddet	Stig Nøhr	5
02.07.09	Kalvehave havn	Stig Nøhr	0
03.07.09	Krible-krabledyr på stranden Faxe Ladeplads	Stig Nøhr	11

04.07.09	Blå Flag Præstø havn	Stig Nøhr	7
07.07.09	Blå Flag Sten Feddet	Stig Nøhr	21
08.07.09	Blå Flag Kalvehave	Stig Nøhr	4
09.07.09	Blå Flag Feddet	Stig Nøhr	7
14.07.09	Blå Flag Feddet	Stig Nøhr	35
16.07.09	Sten Kalvehave Havn	Stig Nøhr	4
17.07.09	Naturværksted Fiskerhuset	Stig Nøhr	14
15.08.09	Havnefest Kalvehave	Stig Nøhr	0
16.08.09	Blå Flag Kalvehave	Stig Nøhr	0
20.08.09	Borgdage Vordingborg	Stig Nøhr	100
21.08.09	Borgdage Vordingborg	Stig Nøhr	100
22.08.09	Borgdage Vordingborg	Stig Nøhr	100
30.08.09	Krible-krabledyr på stranden Feddet	Stig Nøhr	0
05.09.09	Knogledetektiver Jungshoved	Stig Nøhr	30

5.4.3 Stevns Fyr

Ved et arrangement ledet af Skov- og Naturstyrelsen blev Stevns Fyr overdraget fra Forsvarsministeriet til Miljøministeriet v. miljøminister Troels Lund Poulsen og herefter via lejeaftale til Stevns Kommune ved borgmester Poul Arne Nielsen. Østsjællands Museum var repræsenteret ved arrangementet ved Helle Ålsbøl, der deltog blandt de mange opstillede boder, Tove Damholt, der deltog og guidede på gåturen med miljøministeren fra fyret til Højerup samt bestyrelsesformand Jens Carl Jørgensen der deltog i hele arrangementet inkl. turen i fyret og gåturen til Højerup.

Stevns Kommune leder nu udviklingen af Stevns Fyr som offentligt besøgssted. Østsjællands Museum indgår i brugergruppe og bidrager med projektledelse af etableringen af den faste udstilling om bla. fyrhistorie.

5.4.4 Stevns Klint

Stevns Klint blev i 2009 udpeget af Kulturarvsstyrelsen som kandidat til UNESCO Verdensarv. Stevns Kommune og Østsjællands Museum arbejder sammen med Kulturarvsstyrelsen om den videre proces.

En offentlig høring om Stevns Klint som kandidat til UNESCO Verdensarv blev afholdt på Kulturarvsstyrelsens Kulturarvsdag d. 13. september på Traktørstedet Højeruplund af Stevns Kommune i samarbejde med Østsjællands Museum. Borgmester Poul Arne Nielsen åbnede mødet, som også havde indlæg af Tommy Dybbro, Anne Mehlin Sørensen (Østsjællands Museum) og Tove Damholt (Østsjællands Museum). Naturvejleder Peer Nørgård (Stevns Natur Center) ledede mødet og den efterfølgende debat.

5.4.5 Aktiviteter for ekstern arrangør

Offentlige og lukkede aktiviteter udført af museet for ekstern arrangør

Dato	Navn	Arrangør	Arrangement	Gæster
24.01.09	Jesper Milån	Sydsjællands Amatørgeologiske Forening	Inviteret jubilæumstale ved Sydsjællands Amatørgeologiske Forenings 25 års jubilæum	Ca 70
29.01.09	Jesper Milån	Ungdommens Naturvidenskabelige Forening, UNF	Foredrag: På dinosaur jagt i Danmark – hvad kan man finde og hvor	Ca 50

02.02.09	Tove Damholt	NIKE 50 års jubilæum, Skjalstrup	Foredrag: Koldkrigsmuseum Stevnsfort	104
24.03.09	Jesper Milån	Generalforsamling i Østsjællands Museumsforening	Foredrag: Krybdyr i Danmarks fortid	41
02.04.09	Jesper Milån	"Tværpilen", Vestegnens amatørarkæologiske Forening	Foredrag: Fodspor fra fortiden	Ca 25
08.04.09	Jesper Milån	"Svend Gønge", Lokalhistorisk Forening i Faxe	Foredrag: Faxe Kalkbrud, et vindue til fortiden	Ca 15
16.04.09	Jesper Milån	Litorina – Geologisk forening for Køge og omegn	Foredrag: Om Geomuseum Faxe og andre fossiler	Ca 20
29.06.09	Jesper Milån	Biografen Kanten Østsjællands Museum	Foredrag om istidsdyr som optakt til premieren på Ice Age 3. efter filmen demonstration af istidsknogler på GeomuseumFaxe	Ca 170
28.09.09	Tove Damholt	Stevns Kommune. Snurretoppen	Introduktion om Stevns Klint for nye ansatte	Ca. 50
13.10.09	Jesper Milån	Geocenter Møn	Foredrag: På svaneøglejagt 81 grader nord.	Ca. 100
23.10.09	Jesper Milån	Dr. Luis M. Chiappe – Natural History Museum of Los Angeles County	Foredrag: Experimental ichnology with emus and crocodiles, new insights into track-formation and preservation	35
13.11.09	Jesper Milån	Biografen Kanten Østsjællands Museum	Fortællearrangement inden katastrofefilmen 2010	Ca. 170
05.12.09	Tove Damholt	Klimabundmøde København	Fortællearrangement på Vartov	Ca. 10
08.12.09	Tove Damholt	Fagligt forum. Seminar for fagpersonale ved museer og bevaringscenter i Kulturaftale Storstrøm. Menstrup Kro	Østsjællands Museum	Ca. 35
08.12.09	Tove Damholt	Fagligt Forum (SAML)	Er Stevns Klint verdensarv?	Ca. 35
08.12.09	Helle Ålsbøl	Fagligt Forum (SAML)	Kalklandets kulturhistorie	Ca. 35

5.5 Undervisning - Skoletjeneste

Museets skoletjeneste blev anvendt 157 gange. Tilbuddene til skoler bestod dels af målrettede skoletilbud "Skoledag som i 1892" på Ll. Heddinge Rytterskole og "Fossiljagt" i Faxe Kalkbrud samt en vifte af tilbud fra Naturvejlederen ved Præstø Fjord. Herudover blev der på Stevns Museum og på Koldkrigsmuseum Stevnsfort tilbudt omvisninger, der er tilpasset den enkelte classes niveau, men ikke er et egentligt målrettet forløb.

Museets ambitioner om at etablere en mere målrettet skoletjeneste blev ikke indfriet i 2009, men der arbejdes fortsat for at finde finansiering.

Geologivognen er fortsat udlånt til Center for Undervisningsmidler, Vordingborg, hvorfra den udlånes til skoler.

	Skoler
Stevns Museum	4
Geomuseum Faxe	58
Haslev Museum	0
Ll. Heddinge Rytterskole	3
Koldkrigsmuseum Stevnstort	83
Naturvejlederen ved Præstø Fjord	9
I ALT	157

Skoleavisen Jord i Hovedet blev udgivet af Turbine Forlaget, og udsendt i classesæt til samtlige folkeskoler i Danmark. Avisen formidler Danmarks geologi og fossiler på en nem og overskuelig måde og er blevet til ved et samarbejde mellem Østsjællands Museum, GeoCenter Møns Klint, Fur Museum og Museum Sønderjylland, Gram. Uddybende materiale til avisens tekster kan findes på www.jordihovedet.dk

5.6 Publikationer

5.6.1 Videnskabelige publikationer

- Bromley, R.G., Milàn, J., Uchman, A., & Hansen, K.S. 2009. Rheotactic *Macaronichnus*, and human and cattle trackways in Holocene beachrock, Greece: reconstruction of palaeoshoreline orientation. *Ichnos* 16, 103-117.
- Milàn, J. & Bromley, R.G. 2009. Do shod humans leave true tracks?. *Ichnos* 16, 124-126.
- Milàn, J. and Chiappe, L.M. 2009: A diverse dinosaur track fauna from the Lower Creta-ceous, Cedar Mountain Formation, San Juan County, Utah, USA. 53rd Annual Meeting 13th–16th December 2009 University of Birmingham. The Palaeontological Association Newsletter, Abstract. p.63
- Milàn, J. & Chiappe, L.M. 2009. First American record of the Jurassic ichnogenus *Deltapodus* and a review of the fossil record of stegosaurian footprints. *The Journal of Geology* 117, 343-348.
- Milàn, J. and Damholt, T. 2009: Geomuseum Faxe – a window to the Danian Sea. 53rd Annual Meeting 13th–16th December 2009 University of Birmingham. Palaeontological Association Newsletter, Abstract. p.63-64.
- Milàn, J., Theodorou, G., Loope, D.B., Ioannis, P. 2009. Vertebrate tracks in Late Pleistocene? Coastal aeolianites in Pafos, Cyprus. 7th annual meeting of the European Association of Vertebrate Palaeontologists, July 20 to July 24th, 2009, Abstract Volume p. 50.

5.6.2 Formidlende publikationer

- Damholt, T og Nørgaard, P. 2009 Stevns Klint. I: Verdensarv – i Danmark og Grønland. Kulturarvsstyrelsen s. 52-55.
- Damholt, T. og Reenberg, A. 2009: Danmark fik en naturkanon - med tydelige geofaftryk. Geologisk Orientering nr. 6 s. 388-391.
- Damholt, T. og Reenberg, A. 2009: Danmark fik en naturkanon - med tydelige geofaftryk. Geologisk Nyt nr. 5 s. 22-27
- Gelskov, S. 2009: Skeletter på skemaet, NATURvejleder, april 2009 – 18. årgang – nr 1, side 16-17.
- Gelskov, S. 2009: Istidshistorie som rollespil, NATURvejleder, december 2008 – 17. årgang – nr 4, side 14-15.
- Milàn, J. 2009: Geomuseum Faxe – Danmarks nye geologimuseum er åbnet. Geologisk Nyt 2009(3), 16-17.

Milàn, J., Lüthje, C., & Hurum, J.H. 2009: På sporet af verdens første store pattedyr. *Geologisk Nyt* 2009(2), 22-27.

Milàn, J. 2009: Dybhavsdyr – Deepsea animals - Tiefseetiere. *Greenland Collector* 14(3), 6.

5.6.3 Nyhedsbreve

Helle Ålsbøl har redigeret og udsendt tre nyhedsbreve for Østsjællands Museumsforening.

I Nyhedsbrev nr. 47 kunne man læse en beretning fra foreningens formand om året der gik, en præsentation af museets nye geolog, sidste nyt fra Geomuseum Faxe, en efterlysning efter Trælle og om årets særudstilling på Stevns Museum.

I Nyhedsbrev nr. 48 kunne man læse bestyrelsesformandens beretning om åbningen af den nye Niels Larsen Stevns-udstilling på Vendsyssel Kunstmuseum i Hjørring om åbningen af Geomuseum Faxe og om Bikubens fondens pris.

I Nyhedsbrev nr. 49 kunne man læse om UNESCO-verdensarv, gravminderegistrering, Stevns Fyr, Nyt Danekræ og Haslev Stationsbymuseum.

5.7 Elektronisk formidling

I regi af Kulturaftale København Syd bidrog Helle Ålsbøl til planlægning og beskrivelser til Kulturjagt.dk. Projektet er et ABM-samarbejde (arkiv-bibliotek-museum) i regi af Kulturaftale København Syd med deltagere fra arkiver, biblioteker og museer, og skal munde ud i et site med kulturmiljøer skrevet for skoleelever. Sitet går i luften forår 2010.

3 minutters film om Faxe Kalkbrud og Geomuseum Faxe blev udarbejdet i forbindelse med skoleavisen *Jord I Hovedet*. Filmen kan ses på museets hjemmeside og sammen med faktaark til download ses på www.jordihovedet.dk.

5.8 Anden formidling

Miljøminister Troels Lund Poulsen nedsatte et udvalg, der skulle udarbejde en naturkanon. Tove Damholt blev udpeget som ekspert til udvalget. Ministerens begrundelse for udpegningen var personlig kvalifikation og generel viden om geologi. Til naturkanon har Tove Damholt været tovholder og hovedforfatter for beskrivelser til listerne "Sten", "Fortidens natur", "Landskaber" og "Undergrund" og leveret tekstbidrag til listen "Steder". Naturkanon blev overrakt til Miljøminister Troels Lund Poulsen på Naturcenter Vestamager d. 9. oktober.

5.9 Markedsføring

Museets primære markedsføring har i 2009 været den mediedækning hvor journalister fra lokale, regionale og nationale ugeaviser, ugeblade, fagblade, dagblade, radio og TV har henvendt sig og efterfølgende skrevet og sendt nyt fra Koldkrigsmuseum Stevnsfort, Geomuseum Faxe eller Naturvejlederen. Pressemeddelelser udsendes fra inspektører og naturvejledere ved arrangementer og særlige nyheder til lokale dagblad og ugeaviser og hvis nyheden har national eller regional interesse også til nationale aviser.

I turistaviserne for hhv. Stevns og Faxe var museets aktiviteter godt præsenteret og museet prioriterer det gode samarbejde med Stevns Turistforening og Faxe Tu-

ristforening. Museet annoncerer i turistaviserne for Geomuseum Faxe, fossiljagt, Stevns Museum, Koldkrigsmuseum Stevnsfort og Haslev Museum.

Egne foldere i 2009:

- Stevns Museum
- Koldkrigsmuseum Stevnsfort
- Geomuseum Faxe
- Offentlige ture med naturvejlederne, Præstø Fjord 2009.

En plakat til særudstilling på Stevns Museum blev udarbejdet af Helle Ålsbøl i samarbejde med Faxe Bogtryk.

Et gratis bogmærke med Østsjællands Museums lokaliteter er udarbejdet af Dansk Biblioteksreklame i samarbejde med Helle Ålsbøl til Stevns Bibliotekerne.

Turistmagasinet Oplev Danmark (Visit Denmark) besøgte Østsjællands Museum og skrev efterfølgende en helsides artikel om Geomuseum Faxe og en halv om Koldkrigsmuseum Stevnsfort. Magasinet blev trykt i 2 millioner eksemplarer og omdelt i Danmark, Sverige og Tyskland.

Politikens "Turen går til" har besøgt Koldkrigsmuseum Stevnsfort og Geomuseum Faxe. Det har resulteret i omtale af attraktionerne i "Turen går til Sjælland" og "En god Weekend – 24 ture i Skåne og Danmark".

Sommer- og efterårsaktiviteter er indtastet på www.naturnet.dk, www.kultunaut.dk og museets hjemmeside.

E-museum er skolernes indgang til museernes tilbud, enten som inspiration til museumsbesøg eller i form af materiale, som skolerne kan arbejde med hjemme. Østsjællands Museum er repræsenteret med fire aktiviteter: Fossiljagt, databasen Huse af kalk, Ordssprogsquiz med Peder Syv samt Skær selv skolekridt.

5.9.1 Hjemmeside

Museets hjemmeside fik ny struktur, så hver lokalitet nu har sin egen flade og brugeren ikke længere skal stave sig vej til Østsjællands Museums kringlede navn, men kan gå direkte ind på stevnsfortet.dk, geomuseumfaxe.dk, stevnsmuseum.dk eller haslevmuseum.dk. Hjemmesiden ligger hos Åbne Samlinger, som også står for praktisk IT-teknik.

Da www.stevnsfortet.dk efterhånden indeholdt mange forældede oplysninger og var meget omkostningsfuld at rette i, så er den nu lavet om, så adressen henviser til hjemmesiden under Åbne Samlinger.

Besøgsstatistik www.oestsjaelandsmuseum.dk

Antal unikke besøg.	2009	2008	2007	2006
Januar	2.283	2.122	2.634	2.062
Februar	2.617	2.135	2.413	1.895
Marts	3.350	2.440	2.908	2.252
April	3.160	2.414	2.797	2.288
Maj	3.465	2.762	3.054	3.082
Juni	3.530	3.528	2.861	2.384

Juli	10.124	5.408	3.380	2.466
August	8.777	4.306	2.303	2.433
September	6.727	3.765	1.861	2.566
Oktober	6.140	3.485	2.415	2.787
November	3.420	2.322	2.002	2.330
December	2.510	1.862	1.803	1.952
I alt	56.103	36.549	30.431	28.497
Antal sider set pr. besøg	6,2	5,0	4,4	3

5.9.2 Presseomtale

TV

- 02.03.09. DR1 Horisont, Koldkrigsmuseum Stevnstort anvendt som ramme for program om NATO
- 10.03.09. DR 2 Viden om, tidsrejse i Grønland, 2 minutter om Triassiske dinosaurspor fra Grønland, Jesper Milàn
- 10.03.09. TV2 Øst, 3 minutter om *Thoracosaurus* fra Faxe, Jesper Milàn
- 03.03.09. DR2 Deadline 17.00. 5 minutter om *Miragaia longicollum*, Jesper Milàn
- Flere datoer: DR2 Danske Vidundere om Stevnstort Klint genudsendes løbende og er nu også udsendt i Norge, Tove Damholt
- 14.05.09. TV2 Øst, indslag om udgivelsen af roman af Hans-Willy Bautz med deltagelse museets formand Jens Carl Jørgensen i egenskab af næstformand i Stevnstort Turistforening.
- 15.07.09. TV2 Øst, 3 minutter om nyt Danekræ søpindsvin, Jesper Milàn og Leif Rasmussen
- 09.11.09. Stevnstort var rammen for et indslag i TV2 nyhederne d. 9. november på 20 årsdagen for Murens fald. I indslaget medvirkede Finn Barlach, der fortalte om, hvordan han havde oplevet dagen.

Radio

- 03.03.09. P3 Køter. 5 Minutter om udgravning af *Miragaia longicollum*, Jesper Milàn
- 03.03.09. P4 Sjælland. 5 Minutter om udgravning af *Miragaia longicollum*, Jesper Milàn
- 10.03.09. P4 Sjælland, 3 minutter om *Thoracosaurus* fra Faxe, Jesper Milàn
- 10.07.09. Køge Lokalradio, 4 minutter om Geomuseum Faxe, Jesper Milàn
- 15.07.09. DR P3, 5 minutter om nyt Danekræ søpindsvin, Jesper Milàn
- 23.07.09. Køge Lokalradio, 4 minutter om Lille Heddinge Rytterskole, Helle Ålsbøl
- 4 minutters indslag på Danmarks Radio p4 om Stevnstort og besøgstal, Helle Ålsbøl

Udpluk af avisomtale

"Geomuseet har fået en ny inspektør" (Allan Grasberger). Sjællandske, sektion 1. 9.1.2009, side 14.

"Inspektør fra Faxe fandt ukendt dino" (Allan Grasberger). Dagbladet 2. sektion. 3.3.2009. side 7.

"Igen Byggerod på Geomuseum" (Susanne Søhus). Sjællandske 7.3.2009, side 18.

"Jagter krokodille i Faxe Kalkbrud" (Kris). Nyhederne.tv2.dk. 10.3.2009.

"Krokodillejagten er gået ind i Faxe Kalkbrud" (Henrik Larsen). Politiken 10.3.2009, side 5.

"Krokodille-fund i Faxe kalkbrud" (Tor). Faxebugten, 17.3.2009, side 3.

"Den Kolde Krig er kommet på museum på Stevns" Kristeligt Dagblad om Stevn-
fort 25.04.09, 2. sektion 24: Med henvisning til samlet oplevelsespak-
ke annonceret på www.kristeligt-dagblad.dk

Og mange, mange flere

Formateret: Skriftfarve:
Automatisk

6.0 Bygninger og udendørsarealer

6.1 Koldkrigsmuseum Stevnstort

Undergrunden kræver en vedholdende stor vedligeholdelsesindsats, som udføres af museets personale i samarbejde med den meget aktive frivilliggruppe: Søværnsgruppen. En fejl på elevatoren har betydet, at elevatoren har gennemgået en større reparation udført af KONE. Det specielle og fugtige klima i undergrunden har betydet at det var nødvendigt at installere varmelegemer i brandmeldere.

Kontoret i Velkomstbygningen blev ombygget for at give funktionelle arbejdspladser til kontorphonale samt frokoststue til guider og kontorphonale. I Sv. Aages hus blev etableret kontor til teknisk driftsansvarlig og formidler. Arbejdet blev overvejende udført af museets tekniske personale: Jes Johnsen, Jeff Fehler og Vagn Aage Andersen.

En port blev etableret i hegnet mellem Sv. Aages hus og Stevnstortet for at skabe forbindelse mellem værkstedsområdet og museumsområdet.

Tyverisikring blev etableret i Undergrunden med bevægelsessensorer samt videoovervågning.

El og vand blev ført fra Velkomstbygning til salgsvogn fra Rødvig Kro.

Affugtere blev monteret i fem vogne og containere i HAWK-udstillingen. LUFTVET har foretaget omfattende research og affugtnings- og opvarmningsforsøg som baggrund for valg af affugtningsmetode. Affugterne er elektronisk styret.

6.2 Geomuseum Faxe

Klimaet på Geomuseum Faxe har vist sig problematisk, da temperaturen om sommeren i dagtimerne har ligget på ca. 35 grader med et gradvist fald til en nattemperatur på 30 grader. Ifølge ingeniørerne findes ingen lette løsninger på problemet, som er til stor gene for museets gæster. Faxe Kommune har påtaget sig at forsøge at afhjælpe problemet.

Etårs gennemgang blev afholdt med kun mindre bemærkninger fra museet. Endnu tilbagestår slibning af gulvenes.

7.0 Inventar og materiel

Museets IT- udstyr opdateres løbende herunder computere, netværk og printere.

Museets telefoner er omlagt til ip-telefoni hvorved der skabes en større fleksibilitet for telefonpasning samt mulighed for omstilling mellem de enkelte udstillinger.

To gaffeltrucks er erhvervet fra Flyvevåbnets Historiske Samling for kr. 10 pr. stk.

Maskine med slagleklipper, fejekost og snerydningsudstyr er indkøbt til Stevnnsfortet og monteret med slagleklipper på bevægelig arm, således at den kan anvendes på skråningerne.

Til biografen på Stevnnsfort er indkøbt stole og borde, der kan klappes sammen. Bordene bliver brugt til arrangementer på Koldkrigsmuseum Stevnnsfort og Geomuseum Faxe.

Kontormøbler er indkøbt til kontoret på Stevnnsfort.

Digitalt spejlrefleks kamera er indkøbt til markedsførings- og dokumentationsfoto.

8.0 Organisation og administration

8.1 Organisation

Museets personale er organiseret i tre grupper på tværs af lokaliteter: Administration, teknisk drift samt forskning/formidling.

Bestyrelsen

Temadag for Østsjællands Museums bestyrelse blev afholdt 19. oktober 2009 på Kursuscenter Klinten med bestyrelse og museets fagpersonale samt administrationssekretær.

På dagen blev drøftet væsentlige udfordringer for museet bl.a. hvilke muligheder er der for fremtidig udvidelse af museet, hvordan museet tackler rollen som både spillefordeler og målscorer, og hvordan Østsjællands Museum forholder sig til tendensen hen imod større museer.

Bestyrelsen drøftede egen rolle og kompetencer og lagde vægt på rollen som ambassadør for Østsjællands Museum, på at være med til at lave vision for Østsjællands Museum samt bevare overblikket og være idebank men ikke med flere nye projekter men i stedet med ideer til, hvordan man får flere midler til drift.

8.2 Administration

Administrationen er vokset med udvidelsen af museets aktivitetsniveau og særligt med Koldkrigsmuseum Stevnstfort hvor de mange bookinger betyder øget behov for telefonpasning og udsendelse af ordrebekræftelser. Reviderede, udspecificerede arbejdsopgavebeskrivelser er udarbejdet for det administrative personale for at sikre den optimale arbejdsfordeling.

Et nyt telefonsystem er installeret, således at der er fælles telefon på museets filialer.

Elektronisk booking er indført på bookinger til Koldkrigsmuseum Stevnstfort. Opgaven udføres af e-billet jf. en toårig kontrakt.

Der er indgået aftale med Statens og Kommunernes Indkøbs Service hvorved museet får adgang til rabataftaler på en række områder herunder telefoni.

9.0 Personale

9.1 Personaleoversigt

Ledelse

Museumsdirektør (geolog, ph.d.)

Forskning og formidling

Museumsinspektør (geolog, ph.d.)

Museumsinspektør (etnolog)

Naturvejleder

Naturvejleder

Koordinator Stevnfort

Registrator (fleksjob)

Museumsassistent/turleder

Administration

Administrationssekretær

Administrationsleder

Bogholder

Kontorassistent(fleksjob)

Kontorassistent (fleksjob)

Museumsassistent

Museumsassistent/kustode (fleksjob)

Kontorassistent (20 timer)

Teknisk drift

Forvalter

Pedel

Teknisk driftsansvarlig

Museumsassistent (fleksjob)

Projektansatte

Forskningsassistent

Naturvejleder afløser

Videnskabelig assistent

Virksomhedspraktik/beskæftigelsesordninger

Tove Damholt

Jesper Milàn (fra 1/1)

(forskningsorlov 1/9-31/12)

Helle Ålsbøl

Sara Gelskov

(forskningsorlov 1/6-17/11)

Kirsten Føns (fra 1/12)

Anders Kærgaard Bertelsen

(fuldt/delvist sygemeldt fra årets

start til 17/9 og fra 27/10-

årsskiftet)

Charlotte Benzon

Vagn Aage Andersen

Ilse Sørensen (til 30/11)

Ilse Sørensen (fra 1/12)

Yvonne Pedersen

Jane Madsen

Linda Jørgensen (fra 1/11)

Inger Olsen

Anette Hristogiannis

Yvonne Pedersen (1/4-31/10)

Jes Johnsen

Jeffrey Fehler

Jeffrey Fehler (fra 1/8)

Katrine Villadsen

Anne M. Sørensen (6/7-31/12)

Stig Nøhr (1/6-17/11)

Kresten Anderskov (20/9-19/10)

Lise Hemmingsen 20/7- 14/8

Tina Møller Larsen (5/3-31/5)

Ole Pedersen (1/5 – 31/10)

Susanne Schönthal (1/10 til 31/12)

Timelønnede

Kustoder, kustode afløser:

Dorthe Bang

Edith Bodelund

Anna Damholt

Inge Egelund

Hanne Findsen

Merete Stentoft Jensen

Christina Kjærgaard Nielsen

Lissi Nielsen

Otto Rasmussen

	Erik Rønholt Benthe Sletten Lissi R. Wolsing Lisbeth Wünsche Jette Bernhøft
Kustodemedhjælper Geomuseum Faxe	Jeppe Haugaard Nielsen Emil Haugaard Nielsen
Museumslærere (Lille Heddinge Rytterskole)	Lissi R. Wolsing Hanne Findsen
Timeansatte guider Koldkrigsmuseum Stevnsfort	Arvid Lendal Jørgensen Brian Stahl Mortensen Cecilie Nielsen Christina Kjærgaard Nielsen Hans Henrik Johansen Janus Engel Rasmussen Jimmy Allert Schultz Kaj Ove Povlsen Lisbeth Skovlund Lisbeth Wünsche Lotte Albret Martin Rohde-Wünsche Mikkel Rønsbo Ole Petersen Ole Østergaard Rikke Weirup Jensen Sari Knudsen Sune Engel Rasmussen Thorbjørn Wolf Uffe Ipsen Villy Petersen Aase Schioldan
Turledere Faxe Kalkbrud	Alice Rasmussen Randi Johansson
Aktiviteter	Erik Rønholt Ulla Thornberg
Assistentter til aktiviteter:	Merete Stentoft Jensen Erik Rønholt
A-vagt afløser Stevnsfort	Thorbjørn Wolf Jens-Henrik Andersen

Erhvervspraktik

Rasmus Nowak Brandt og Kristoffer Kottwitz Mathiasen fra 9. klasse fra Ellehøjskolen har været i erhvervspraktik på Koldkrigsmuseum Stevnsfort i perioden 26/10–30/10.

William Sommer fra 9. klasse fra Erikstrupskolen var i perioden 21/4 – ultimo maj ansat som §9 skole elev på Koldkrigsmuseum Stevnstfort.

Øvrige personaleforhold

Jesper Milàn har fået overført forskningsbevilling fra Forskningsrådet til forskningsprojekt omkring krokodillefodspor svarende til fire måneder pr. år i årene 2009-2011. Museumsinspektør Jesper Milàn havde fra 1. september til 31. december forskningsorlov. Jesper havde kontor i Geomuseum Faxe i orlovsperioden.

Sara Gelskov havde forskningsorlov fra naturvejlederprojektet i tre måneder til projekt betalt af Roskilde Museum omkring bestemmelse af knoglemateriale fra arkæologiske udgravninger ved Lejre. Projektets sidste måned afsluttet i 2010. Sara havde i perioden kontor på Zoologisk Museum, København.

9.2 Frivillige

De frivillige på Koldkrigsmuseum Stevnstfort har igen i år ydet en stor og helt uvurderlig indsats. De tre faste grupper er aktive:

I Søværnsgruppen er registreret 10 aktive frivillige, der har været aktive fra 2 til 70 dage. Timer i alt 1548.

I LUFTVET er registreret 28 aktive frivillige, der har været aktive fra 1 til 28 dage. Timer i alt: 965

I Hærgruppen er registreret 2 aktive frivillige, der har været aktive i alt: 25 timer. Årsagen til, at Hærgruppen har været tæt på dvaletsituation i 2009 er, at det på grund af sygdom på museet har været nødvendigt at udskyde afklaring af udstillingsplanerne for Hæren. Hærgruppen har løbende og ved årets afslutning meldt sig klar til en større indsats så snart planerne foreligger.

Totalt timetal for frivillige i 2009: 2538.

Antallet af frivilligtimer svarer til 80 % af de arbejdstimer, der blev lagt i 2008 hvor, der blev arbejdet frem mod den allerførste åbningsdag og desuden mod den officielle åbning med kongeligt besøg. Det er med andre ord ikke bare en imponerende arbejdsindsats, men også en imponerende vedholdenhed fra de tre grupper, der er demonstreret igen i 2009.

Søværnsgruppen arbejder hver tirsdag. LUFTVET mødes som hovedregel den første tirsdag i måneden og sidste weekend hver måned. Oven i disse faste arbejdsdage mødes flere frivillige på andre dage med særopgaver som bla. affugtning, opsætning af sheltre og telt, nedtagning af signalmast o.lign.

Frivilligruppen på Stevn Museum, Trælleguppen, der laver aktiviteter på overdrevet bag Stevn Museum, er vokset: I 2009 har 11 voksne og otte børn/unge være aktive i 1475 timer. Timerne er brugt på de ti aktivitetsdage åbne for publikum, to weekend-dage med forberedelse og mange aftener med planlægningsmøder og forberedende aktiviteter. Også trælles indsats påskønnes som et bidrag til museets alsidige, personlige formidling.

9.3 Arbejdsmiljø

Museets sikkerhedsorganisation blev udvidet som resultat af væksten i antallet af ansatte. Der blev nedsat sikkerhedsudvalg og sikkerhedsgrupper jf. arbejdsmiljølovgivningen. Fra frivilligrupperne er der udpeget kontaktpersoner.

En ny arbejdspladsvurdering (APV) er udarbejdet for de tre udstillingssteder. Kortlægningskemaer blev udsendt til alle medarbejdere inklusiv timelønnede kustoder, guider og repræsentanter for frivillige på Stevns Museum, Geomuseum Faxe og Koldkrigsmuseum Stevnstort. På basis af kortlægningskemaer blev der udarbejdet handlingsskemaer. Disse skemaer blev gennemgået på de fastlagte sikkerhedsmøder. Dette system fungerer godt og der sker stadige forbedringer af arbejdsmiljø.

Det største sikkerhedsarbejde er sket på Stevnstortet hvor frivillige og fastansatte arbejder tæt sammen omkring oprydning på værksteder, mærkning af f.eks. farlige væsker, ajourføring af sikkerhedsdatablade for maling og kemikalier, trækprøvning af kæder og løftegrej og indkøb af sikkerhedssko.

Desværre skete den første arbejdsulykke på Koldkrigsmuseum Stevnstort da en frivillig trak i en rem, der pludselig knækkede, hvorved den frivillige faldt og brækkede armen. På foranledning af ulykken var Arbejdstilsynet på orienterende besøg. Besøget omfattede en gennemgang af ulykkesforløbet, en generel snak om sikkerhedsarbejdet og en besigtigelse af værkstedforhold på Stevnstortet. Besøget gav ikke anledning til yderligere opfølgning. I gennemgang af ulykkesforløbet lagde Arbejdstilsynet vægt på at instruktionspligten var opfyldt. Ulykken påmindede kraftigt om, at Stevnstort kan være en farlig arbejdsplads og at en konstant opmærksomhed på arbejdsmiljø er nødvendig.

9.4 Kurser/seminarer/årsmøder/konferencer

9.4.1 Kurser

Charlotte Benzon har deltaget i kurset REGIN Kunst, udbudt af Organisationen Danske Museer.

Helle Ålsbøl har deltaget i kurserne: Museumslovens kapitel 8 samt Introduktion til Projektledelse, udbudt af Organisationen Danske Museer.

Førerbevis til gaffeltruck er erhvervet af Jeffrey Fehler samt tre frivillige fra LUFTVET (Charles Becher Christensen, Flemming Å.B. Clausen og Villy Petersen) efter gennemførelse af syv-dages kursus.

Sara Gelskov har deltaget i Kursus for guider om stemmebrug på Danmarks Borgcenter

To hjertestarterkurser er gennemført for ansatte og frivillige på Koldkrigsmuseum Stevnstort arrangeret af Tryk-fonden. Deltagere: Jeff Fehler, Inger Olsen, Jesper Milàn, Jane Madsen, Jes Johnsen, Lotte Albret, Arvid Jørgensen, Hans Henrik Johansen, Thorbjørn Wolf, Arne Gammelgaard, Linda Jørgensen, Annette Hristogiannis, Ilse Sørensen, Helle Ålsbøl, Charlotte Benzon, Kaj Povlsen, Aase Schioldan, Ole Pedersen og Villy Petersen.

Et heldags førstehjælpskursus hos Beredskabet Stevns blev tilbudt alle museets fastansatte. Deltagere: Susanne Schønthal, Charlotte Benzon, Jes Johnsen, Helle Ålsbøl, Jeff Fehler, Annette Hristogiannis, Jane Madsen, Ilse Sørensen Vagn Aage Andersen og Inger Olsen.

9.4.2 Seminarer/årsmøder/konferencer

Bestyrelsesformand Jens Carl Jørgensen har deltaget i Kulturarvsstyrelsens Årsmøde.

Museumsdirektør Tove Damholt har deltaget i Kulturarvsstyrelsens Årsmøde, Kulturministerens Danmarksturne, Kulturaftale Storstrøms fagråd, SAML (sammenlutningen af museumsledere i Kulturregion Storstrøm), workshop i Kulturaftale Storstrøm, møder med Stevns Kommune vdr. hhv. Stevns Fyr og Stevns Natur Center, møder med Faxe Kommune vedr. Haslev Museum, møder samt workshop i Naturkanonudvalget, Verdensarvsmøder i Kulturarvsstyrelsen, UNESCO koordineringsgruppen Stevns Kommune.

Museumsinspektør Helle Ålsbøl har deltaget i en række møder: Årsmøde for Nyere tids-inspektører, ABM-Møder (arkiv, bibliotek og museum) i kulturaftale Storstrøm, Stevns Fyr-møder, møder med lokalhistorisk forening i Haslev, udstillingsgruppemøder for fagligt Årsmøde, Fuglsø, ERFA-møder om kap. 8 i Kulturregion Storstrøm, Kyst og Klint – planlægningsmøder, seminar i samlingsnetværk, seminar om Museernes Samlinger, dialogmøde med Faxe Kommune om turistspolitik, Faxe Kommune kulturkonference og Stevns Fyrforening

Naturvejleder Sara Gelskov har deltaget Naturvejledernes årsmøde og Naturrådsmøde Faxe Kommune

Naturvejlederafløser Stig Nøhr har deltaget i møder vedr. Natrum

Museumsinspektør Jesper Milàn har præsenteret forskningsresultater ved to internationale geologiske kongresser:

- 7th annual meeting of the European Association of Vertebrate Palaeontologists, July 20 to July 24th, Humboldt Museum, Berlin, 2009
- 53rd Annual Meeting of the Palaeontological Association, 13th–16th December 2009, University of Birmingham

9.5 Medlemskab af bestyrelser m.m.

Tove Damholt er medlem af Kulturarvsstyrelsens Faglige Råd for Naturhistorie, medlem af fagrådet i Kulturaftale Storstrøm 2008-2011 som repræsentant for museerne, medlem af SAML (sammenslutningen af museumsledere i Kulturregion Storstrøm), medlem af følgegruppe for efterbehandling i Stevns Kridtbrud (inaktiv i 2009), og følgegruppe for efterbehandling i Faxe Kalkbrud (inaktiv i 2009), medlem af følgegruppen for Naturvejlederen ved Præstø Fjord, medlem af Miljøministeriets Naturkanonudvalg, medlem af arbejdsgruppe vedr. UNESCO-Verdensarv.

Jesper Milàn er medlem af redaktionskomiteen på New Mexico Museum of Natural History and Science Bulletin.

Helle Ålsbøl er med i netværksgruppen for Nyere Tids inspektører, medlem af Bevaringsnetværket, medlem af Boligpuljen, repræsenterer Stevns Kommune i ABM (arkiv, bibliotek og museum) samarbejdet i Kulturaftale Storstrøm, er repræsentant for Østsjællands Museum i bestyrelsen for Stevns Fyrforening og koordinator af Udstillingsgruppen til Fagligt Årsmøde, Fuglsø.

Sara Gelskov er medlem af følgegruppen for Naturvejlederen for Præstø Fjord, Faxe Naturråd, arbejdsgruppen i Naturrum Præstø Fjord og Udvidet interessentgruppe Naturpark Præstø Fjord.

Charlotte Benzon er medlem af Erfa-gruppen Regin.